

Trygghet för vanligt folk

Reformer och resultat 2014–2018

Landsorganisationen i Sverige

Trygghet för vanligt folk

© Landsorganisationen i Sverige 2018

Grafisk form: LO

Produktion och tryck: Bantorget Grafiska AB, Stockholm 2018

ISBN 978-91-566-3303-4

LO 18.03 2 000

Innehåll

a)	10 punkter för ordning och reda på arbetsmarknaden	4
	1. I Sverige ska svenska kollektivavtal gälla	
	– riv upp lex Laval	4
	2. Utländska företag ska registrera sig och ha kontor i Sverige	5
	3. Arbetskraftsinvandrare från länder utanför Europa måste försäkras kollektivavtalsenliga arbetsvillkor	6
	4. Att lagstiftningen kring F-skatt förstärks	7
	5. Kollektivavtalsenliga villkor vid offentlig upphandling	7
	6. Att lagen om uthyrning av arbetskraft ändras så att blir förbjudet att hyra ut och hyra in arbetskraft för ett stadigvarande arbetskraftsbehov	8
	7. Entreprenörsansvar	9
	8. Månadsredovisning för skatter och avgifter på individnivå	10
	9. Personalliggare i byggbranschen	10
	10. Bättre regelverk för schysta transporter	11
b)	Åtgärder för bättre arbetsmiljö	12
c)	Trygghet på jobbet och vid arbetslöshet	13
d)	Åtgärder för fler i jobb	14
e)	Snabbare etablering för nyanlända	16
f)	Pågående reformförslag	18

a) 10 punkter för ordning och reda på arbetsmarknaden 2014–2018

1. I Sverige ska svenska kollektivavtal gälla – riv upp lex Laval

- Lex Laval revs upp 1 juni 2017 – Svenska fackförbund kan nu alltid kräva ett svenskt kollektivavtal av utstationerande arbetsgivare.
- Den nya lagen ger bättre kontrollmöjligheter för facket (rätt att se anställningsavtal, lönespecifikationer, tidsrapporter och intyg över gjorda löneutbetalningar).
- Ett uppdaterat regelverk för utstationerad arbetskraft håller på att förhandlas färdigt i EU (ett reviderat utstationeringsdirektiv) – Det nya regelverket kommer göra det möjligt att kräva lika lön för lika arbete.

2. Utländska företag ska registrera sig och ha kontor i Sverige

För att svenska myndigheter och fackförbund ska kunna få kontakt (ha en motpart) med de utländska företag som är aktiva i Sverige behöver det vara registrerade här. Därför har följande krav införts:

- Registrering hos Skatteverket – Om utländska arbetsgivare har personal som de ska betala arbetsgivaravgifter för i Sverige, ska de registrera sig som arbetsgivare hos Skatteverket.
- Registrering hos Arbetsmiljöverket – Företag som utstationerar sin personal till Sverige ska registrera detta hos Arbetsmiljöverket.
- Krav i lag på att utse behörig företrädare – Från och med 1 juni 2017 gäller att en företrädare för ett utstationerande företag (med behörighet att förhandla och sluta kollektivavtal) ska utses inom tio dagar på begäran av en facklig organisation.

3. Arbetskraftsinvandrare från länder utanför Europa måste försäkras kollektivavtalsenliga arbetsvillkor

- Migrationsverket har sedan 2015 gjort inspektioner för att motverka att oseriösa eller kriminella arbetsgivare utnyttjar arbetskraftsinvandrare.
- En ny lag började gälla 1 december 2017 som stärker arbetskraftsinvandrares ställning i Sverige vilket leder till att arbetsgivarens makt över dem minskar och de kan hävda sin rätt och kräva kollektivavtal.
- Sedan 1 juni 2017 finns det inte längre någon begränsning i rätten att vidta stridsåtgärder för utstationerande arbetsgivare från länder utanför Europa (den så kallade begränsningen i stridsåtgärdsrätten är borttagen).

4. Att lagstiftningen kring F-skatt förstärks

En utredning som pågår till juni 2019 har påbörjats. Enligt direktiven ska utredaren bland annat:

- Analysera om bestämmelserna möjliggör att F-skattesystemet kan missbrukas för att undgå skatter eller avgifter.
- Analysera eventuella missbruk av F-skattesystemet för att kringgå bestämmelserna om skyddsregler för arbetstagare.
- Analysera stärkta möjligheter för att återkalla F-skatt.
- Lämna ett delbetänkande senast den 15 juni 2018 med en analys av om, och i vilken utsträckning, F-skattesystemet uppfattas leda till att de som egentligen är anställda anlitas som näringsidkare, så kallade falska egenföretagare.

5. Kollektivavtalsenliga villkor vid offentlig upphandling

- Krav på schysta anställningsvillkor läggs i nivå med kollektivavtal infördes 1 juni 2017.
- För att få till bättre upphandlingar i Sverige inrättades Upphandlingsmyndigheten 1 september 2015.
- Myndigheten ska stödja upphandlande myndigheter och har bland annat flera projekt för att säkerställa goda arbetsvillkor vid offentlig upphandling tillsammans med arbetsmarknadens parter.

6. Att lagen om uthyrning av arbetskraft ändras så att blir förbjudet att hyra ut och hyra in arbetskraft för ett stadigvarande arbetskraftsbehov

- EU-lagstiftningen förhindrar Sverige att införa ett förbud mot att använda bemanningsföretag för stadigvarande arbetskraftsbehov.
- Genom kollektivavtal kan möjligheterna dock begränsas för arbetsgivare att använda sig av bemanningsanställda när det finns ett kontinuerligt arbetskraftsbehov. Detta har skett på vissa avtalsområden, till exempel i avtalsrörelsen 2015.

7. Entreprenörsansvar

Att det antas lagstiftning för att säkerställa uppdragsgivares/huvudentreprenörs ansvar för entreprenadkedjor i bygg- och anläggningsbranschen.

- Den föreslagna lagen om entreprenörsansvar träder i kraft den 1 augusti 2018.
- Förslaget innebär att ett entreprenörsansvar ska införas inom bygg- och anläggningsverksamhet.
- En arbetstagare som inte får lön för det arbete han eller hon har utfört i en bygg- eller anläggningsentreprenad ska kunna kräva sin lön genom att gå högre upp i entreprenadkedjan.
- Det ska vara möjligt att tillämpa en kollektivavtalad lösning istället för lagen om den ger ett likvärdigt skydd.
- Syftet med den nya lagen är både att ge skydd för arbetstagarens lön och att motverka osund konkurrens i en bransch som har omfattande problem med fusk och kriminalitet.

8. Månadsredovisning för skatter och avgifter på individnivå

- Månadsredovisning av anställdas skatter och arbetsgivaravgifter kommer vara infört för samtliga arbetsgivare 1 januari 2019.
- Redovisningen ska ske individuellt och motverka skattefusk och utnyttjande av arbetstagare.

9. Personalliggare i byggbranschen

- Infördes 1 januari 2016.
- Regeringen har utökat och kräver nu personalliggare även för bilverkstäder, partihandel med livsmedel samt kropps- och skönhetsvård.

10. Bättre regelverk för schysta transporter

- 25 miljoner extra årligen mellan 2017–2020 för polisens cabotagekontroller, det vill säga kontroller av olaglig inrikestrafik med utrikesregistrerade lastbilar.
- 400 poliser specialutbildas för kontroll av tung trafik på våra vägar.
- Höjda böter för de som medvetet fuskar med kör- och vilotider.
- Införande av automatiska nykterhetskontroller i hamnar.
- Från och med 1 juli 2018 ges polisen bättre möjligheter att vid regelöverträdelser låsa fast lastbilar för fortsatt färd (så kallad klampning av fordon).

b) Åtgärder för bättre arbetsmiljö

➤ Nationell arbetsmiljöstrategi

En nationell arbetsmiljöstrategi för det moderna arbetslivet gäller 2016–2020 och innehåller åtgärder inom tre prioriterade områden:

1. Nollvision mot dödsolyckor och förebyggande av arbetsolyckor.
2. Ett hållbart arbetsliv.
3. Psykosocial arbetsmiljö.

➤ Förstärkta resurser till arbetsmiljöpolitiken

Resurserna inom arbetsmiljöpolitiken har förstärkts med över 125 miljoner kronor årligen och 100 nya arbetsmiljöinspektörer har anställts.

➤ Nya regler om organisatorisk och social arbetsmiljö

Sedan mars 2016 gäller Arbetsmiljöverkets nya föreskrifter som innehåller regler om kunskapskrav, mål, arbetsbelastning, arbetstid och kränkande särbehandling.

➤ Ny myndighet för arbetsmiljökunskap

Efter att den förra regeringen lade ner Arbetslivsinstitutet saknas det en särskild myndighet med ansvar för att sammanställa och sprida kunskap om arbetsmiljö. Sommaren 2018 startar en ny sådan myndighet i Gävle.

c) Trygghet på jobbet och vid arbetslöshet

➤ Skärpt lagstiftning gällande visstidsanställningar

Sedan 1 maj 2016 är det stopp för eviga staplingar av visstidsanställningar. Majoriteten i riksdagen gör det för närvarande omöjligt att helt avskaffa allmän visstid.

➤ Flera förbättringar av arbetslöshetsförsäkringen:

1. Höjt tak i a-kassan.
2. Förbättring för deltidsarbetslösa.
3. Förbättring för de med förtroendeuppdrag.
4. En karensdag mindre.

➤ Avdrag för fackavgiften

Regeringen föreslår att skattereduktion för fackföreningsavgiften återinförs från och med den 1 juli 2018.

➤ Stärkt skydd för visselblåsare

Sedan 1 januari 2017 gäller en helt ny lag som ger skydd för arbetstagare som slår larm om allvarliga missförhållanden i arbetsgivarens verksamhet.

➤ Heltid som norm – Regeringen vill att heltid ska bli norm på hela arbetsmarknaden

Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) och Kommunal har tecknat avtal om åtgärder för att heltid ska vara norm och att fler ska arbeta heltid 2021.

d) Åtgärder för fler i jobb

- **En effektivare arbetsförmedling**
Fler verktyg och bättre förutsättningar, enklare regler och stärkt lokal samverkan genom Dua. Tydligt fokus på resultat – inte detaljstyrning.
- **90-dagarsgaranti för unga är införd**
Ingen ung arbetslös behöver vänta längre än 90 dagar på ett erbjudande om jobb, utbildning eller en insats som leder till jobb.
- **Fas 3 avskaffat**
Istället för den borgerliga regeringens återvändsgränd – insatser utifrån individuella behov och förutsättningar.
- **Extratjänster i välfärden**
Extratjänster skapar vägar till arbete för långtidsarbetslösa och nyanlända samtidigt som välfärden stärks.
- **Introduktionsjobb**
Enklare för arbetsgivare att anställa nyanlända och långtidsarbetslösa när introduktionsjobb ersätter fem olika former av anställningsstöd från och med 1 maj 2018.

➤ **Etableringsjobb**

Avsiktsförklaring mellan arbetsmarknadens parter och regeringen om en ny modell för etablering och kompetensförsörjning för nyanlända och långtidsarbetslösa blev klar 5 mars 2018.

➤ **Moderna beredskapsjobb inom staten**

Statliga myndigheter ska erbjuda personer som står långt ifrån arbetsmarknaden moderna beredskapsjobb med goda arbetsvillkor och avtalsenliga löner.

➤ **Studiestartsstöd för fler i utbildning**

Särskilt studiestartsstöd för vuxna arbetslösa med kort utbildning på plats sedan 2 juni 2017.

➤ **Körkortslån**

Möjlighet till lån för körkortsutbildning införs 1 september 2018.

e) Snabbare etablering för nyanlända

➤ Nya regler för nyanländas etablering

Den förra regeringen införde en rättighet för nyanlända att ta del av insatser, vi har tillfört en skyldighet att delta. Nya regler innebär tydligare krav på nyanlända att ta del av insatser – precis som för andra arbets sökande.

➤ Utbildningsplikt för nyanlända

Från och med den 1 januari 2018 gäller en utbildningsplikt för nyanlända. Den som bedöms vara i behov av utbildning för att komma i arbete ska anvisas att söka och ta del av utbildning, annars kan ersättningen dras in.

➤ Snabbspår till bristyrken

Tillsammans med arbetsmarknadens parter har regeringen skapat snabbspår till yrken med brist på arbetskraft. Snabbspåren finns på både LO, TCO och Sacos områden.

➤ Utökade medel för valideringsinsatser

Ökade resurser till bedömning av utländsk utbildning för att snabba på validering och ge utrikes födda möjlighet att snabbt fortsätta med sin yrkeskarriär i Sverige.

➤ Lokala jobbspår och bättre samverkan lokalt

Delegationen för unga till arbete (Dua) har fått ett utvidgat uppdrag att även arbeta för samverkan som underlättar nyanländas etablering och tar fram lokala jobbspår.

➤ **Fler utbildningsmöjligheter och kompletterande kurser**

Ökade satsningar på fler utbildningsplatser i vuxenutbildningen och på högskolor. Satsningen gäller alla men här finns även riktade insatser för nyanlända.

➤ **Insatser för höjd sysselsättning bland utrikes födda kvinnor**

Slopat vårdnadsbidrag, begränsningar i föräldraförsäkringen och riktade insatser för att särskilt höja sysselsättningen bland utrikes födda kvinnor.

f) Pågående reformförslag

➤ Anmälning av utstationering från dag ett

En utredning har föreslagit att undantaget från anmälnings-skyldigheten för kortare utstationeringar ska tas bort.

➤ Förstärkt tillträdesrätt för regionala skyddsombud

En utredning har föreslagit att regionala skyddsombud ska få utses även för arbetsplatser där ett fackförbund inte har någon medlem, men där arbetsgivaren är bunden av kollektivavtal med fackförbundet.

➤ Stopp för hyvling av arbetstid

En utredning har fått i uppdrag att lämna förslag på hur så kallad hyvling på arbetsmarknaden kan stoppas. Utredningens förslag lämnas senast 31 januari 2019.

➤ SMS-anställningar utreds

En utredning har fått i uppdrag att kartlägga omfattningen av så kallade SMS-anställningar och överväga om det behövs lag-ändringar. Utredningens förslag lämnas senast 31 januari 2019.

➤ Kompetensutveckling i arbetslivet

En utredning föreslår i mars 2018 att det ska införas en möjlighet att vara ledig från jobbet med ersättning för att studera.

- **Sammanhållet mottagande av nyanlända**
Mottagandeutredningen lämnar i mars 2018 förslag på ett sammanhållet system för mottagande. Vi vill även reformera EBO i syfte att motverka segregation och trångboddhet.

- **En ny effektiv arbetslöshetsförsäkring som ger trygghet för fler**
Regeringen har tillsatt en utredning med uppdrag att ta fram förslag till en ny arbetslöshetsförsäkring som ger trygghet till fler. Utredningens förslag lämnas senast 31 januari 2020.

- **En väl fungerande arbetsmarknad och Arbetsförmedlingens framtida uppdrag**
En utredning har fått i uppdrag se över den statliga arbetsmarknadspolitiken och Arbetsförmedlingens uppdrag. Utredningen ska redovisa sitt uppdrag senast 31 januari 2019.

- **Flexibla insatser för fler funktionsnedsatta i jobb**
Den så kallade flexjobsutredningen har i mars 2018 lämnat förslag om hur möjligheterna till arbete för personer med nedsatt arbetsförmåga till följd av funktionsnedsättning kan förbättras.

- **Dua för bättre samverkan och fler i jobb**
Regeringen har tillsatt delegationen för unga och nyanlända till arbete (Dua) med uppdrag att främja lokal samverkan. Uppdraget ska slutredovisas senast 28 februari 2019.

Reformer och resultat för en bättre arbetsmarknad 2014–2018

DET HÄR DOKUMENTET ger dig som är aktiv i LOs samtalsaktivitet en överblick över de reformer och resultat som Socialdemokraterna genomfört i regeringsställning.

Materialet är framtaget av Socialdemokraternas facklig-politiska valprojekt och fokuserar på genomförd politik för en bättre fungerande arbetsmarknad.

www.lo.se

ISBN 978-91-566-3303-4

Trygghet för vanligt folk

Elektrikerna

Kommunal.

Livs
LIVSMEDELFÄRETERFÖRBUNDET

Musikerförbundet

Svenska
MÅLAREFÖRBUNDET

Pappers

seko

